

Una lectora de Txèkhov, de Xulio Ricardo Trigo

Barcelona després del desastre: la ciutat ha quedat confinada dins el recinte artificial d'Hebrònia, un espai reduït però segur protegit per una gran cúpula. A l'exterior, el paisatge de la capital destruïda és un espai incert, devastat per les temperatures extremes d'un medi ja inhabitable, i per això mateix un espai prohibit. Aquest és l'escenari d'*Una lectora de Txèkhov*, la darrera novel·la de Xulio Ricardo Trigo, una història adreçada al públic juvenil que té com a protagonista una adolescent que, poc a poc, va descobrint el passat de la ciutat de la mà dels llibres i dels records del seu avi.

Com gairebé totes les històries ambientades al futur, la novel·la ens parla d'una civilització sotmesa a les rígides lleis de l'ordre. Tot està sota control, des de l'alimentació fins a les trobades entre les persones, que amb l'ajut de la tecnologia són registrades a les pantalles dels grans ordinadors. Connectats a les màquines de somiar, els adults fugen de la realitat i s'aïllen els uns dels altres, mentre que els més grans —els que van assistir al desastre i a la construcció de la Societat Perfecta— viuen confinats en una barreja de geriàtric i presó. L'energia és escassa, i també el menjar, i per això, i per garantir la supervivència general de la colònia, la vida quotidiana es regeix per lleis molt estrictes.

La Carla, la protagonista, ha crescut en aquesta Societat Perfecta, però no s'hi troba a gust. La seva actitud ha cridat ja l'atenció de la Guardiana de les Bones Maneres en més d'una ocasió, i poc a poc comença a fer-se preguntes. Llavors ensopega amb un llibre de Txèkhov amagat al soterrani —a Hebrònia, els llibres no existeixen, i els que existeixen són objectes prohibits— i les preguntes es fan més insistents. El Lluís, un company d'estudis, l'ajudarà a trobar respostes gràcies al seu estatus especial a la colònia, que li permet accedir a informació privilegiada, i al seu coneixement de la realitat, incloent-hi les tímides accions de la resistència. La Marina, la Guardiana de les Bones Maneres, seguirà els seus moviments i anirà guanyant protagonisme en la successió dels esdeveniments.

Uns esdeveniments que arrenquen amb la lectura dels contes de Txèkhov, d'unes històries que parlen d'un món que ja no existeix. És per això que el llibre planteja la gran pregunta:

¿com trobar noves històries, com crear històries i llibres que parlin del món real?. Una pregunta que empeny els protagonistes a sortir a l'exterior d'Hebrònia. Aquest és el viatge, la gran aventura, un camí que marcarà també la transformació dels personatges: de la Carla, de la Marina i també del Lluís. Tot plegat, una bona metàfora del que passa quan algú vol convertir en accions concretes les teories revolucionàries.

Per sobre de tot, però, la novel·la és una metàfora del sentit de la literatura, de la necessitat que la literatura doni compte de la realitat immediata i obri camins a la imaginació (i a la posada en qüestió de les normes). Una reflexió que plana per totes les pàgines del llibre i que orienta les decisions dels protagonistes, especialment de la Carla, però que potser no queda del tot clara per als lectors més joves. En tot cas, ens hauria agradat que el llibre continués, que l'acció dels darrers capítols fos més intensa i les aventures a l'exterior de la cúpula ens mostressin una gradació més minuciosa del procés interior dels personatges. Potser perquè el retrat del món que se'ns descriu a les primeres pàgines és tan minuciós que quan arriba el final ens costa deixar l'escenari que Trigo ha anat modelant. És clar que, fet i fet, això és exactament el que li passa a la Carla amb el llibre de Txèkhov. Sigui com sigui, *Una lectora Txèkhov* és un homenatge que l'autor fa als llibres de ciència-ficció i a la literatura en general que, que més enllà d'edats i generacions, s'adreça a totes les persones a qui agrada llegir.

ROSA PAGÈS

Publicat al diari *El Punt* el 29 d'octubre de 2007

http://www.vilaweb.cat/www/elpunt/noticia?p_idcmp=2608899